

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 1958, sp. zn. 1 Tz 180/58

Číslo: 4/1959

Právní věta:

Jednočinný souběh trestných činů spekulace podle § 134a tr. zák. a sabotáže podle § 85 tr. zák. je možný.

Jestliže pachatelé při spekulaci jednají ve vzájemné součinnosti podle společného záměru, vzájemně se podporujíce tak, aby si svou činnost usnadnili a její provedení zabezpečili, jde o společné jednání, jež nabývá povahy činnosti členů spolčení ve smyslu § 134a odst. 2 písm. a) tr. zák.

Jiná zvláště přitěžující okolnost podle § 134a odst. 2 písm. c) tr. zák. může záležet též ve větším rozsahu spekulacní činnosti, ve významu předmětů, jimiž pachatel spekuluje a v značné škodě spekulací způsobené.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.09.1958

Spisová značka: 1 Tz 180/58

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Nepřátelství k lidově demokratickému zřízení, Okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, Posouzení právní, Sabotáž, Souběh, Spekulace, Spolčení

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalovaní A a B byli stíháni obžalobou proto, že jako spoluvlastníci továrny na výrobu tzv. džakartských vzorů a džakartských karet pro potřeby textilní výroby (přádelen plánu, brokátů apod.) předali v roce 1950 svůj podnik národnímu podniku Textilní tvorba, aniž však spolu s ostatním výrobním zařízením továrny předali též kolekce džakartských návrhů, vzorů a jiných náskresů, ačkoliv šlo o prostředky sloužící jako podklad výroby přejímajícího národního podniku, zejména při výrobě exportního zboží. Naopak obžalovaní si tyto návrhy, vzory a náskresy podle tvrzení obžaloby ponechali, odvezli je do svého bytu a při naskytnuvších se příležitostech je potom prodávali různým zájemcům (textilním podnikům), čímž získali značné zisky. Obžaloba spatřovala ve skutku obžalovaných trestný čin spekulace, jehož se obžalovaní dopustili jako členové spolčení [§ 134a odst. 1, 2 písm. a) tr. zák.].

Lidový soud v Náchodě uznal obžalované vinnými trestným činem spekulace podle § 134a odst. 1 tr. zák., nikoli však, že by se byli dopustili činu jako členové spolčení, což odůvodnil tím, že obžalovaní jednali pouze jako spolupachatelé ve smyslu § 6 tr. zák.

Krajský soud v Hradci Králové k odvolání obžalovaného A zrušil rozsudek lidového soudu jen ve výroku, jímž bylo podle § 55 odst. 1. písm. d) tr. zák. prohlášeno za propadlé osobní auto značky Spartak náležející obžalovanému A. Jinak ponechal rozsudek lidového soudu, zamítnuv odvolání obžalovaného B a okresního prokurátora, nedotčeným.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem zrušil rozsudek krajského soudu a k odvolání obžalovaných a okresního prokurátora i rozsudek lidového soudu a vrátil věc prokurátoru k došetření.

Odůvodnění:

Stížnost pro porušení zákona uvádí nejen, že krajský soud pochybil tím, že neuznal, že obžalovaní spáchali trestný čin spekulace zatajením džakartských vzorů pro textilní výrobu a jejich disponováním jako členové spolčení a za jiné zvláště přitěžující okolnosti, kterou spatřuje stížnost pro porušení zákona v rozsahu činnosti, významu a hodnotě kolekce vzorů. Dovozuje zejména též, že vzhledem k významu vzorů pro další výrobu a odbyt výrobků do zahraničí se obžalovaní v souběhu s trestným činem spekulace dopustili trestného činu sabotáže podle § 85 tr. zák., jímž měli být uznáni vinnými.

Nejvyšší soud po prozkoumání věci (§ 293 tr. ř.) shledal, že napadeným rozsudkem krajského soudu byl porušen zákon.

Z výsledků vykonaného dokazování, zejména z posudku znalců vyplývá, že kolekce džakartských vzorů a návrhů byla důležitou součástí prostředků podniku obžalovaných v době jeho začlenění do národního podniku „Textilní tvorba“. Výsledky vykonaného dokazování je zjištěn i význam kolekce vzorů a návrhů pro textilní výrobu, zejména se zřetelem k potřebám exportu.

Z toho vyplývá, že zatajení a odnětí uvedené kolekce bylo s to ztěžovat provádění nebo plnění státního plánu rozvoje národního hospodářství v úseku textilní výroby a zahraničního obchodu textilními výrobky, a to tím spíše, že je u nás málo podniků toho druhu, jakým byl podnik obžalovaných.

Za tohoto stavu by jednání obžalovaných po objektivní stránce naplňovalo znaky trestného činu sabotáže podle § 85 odst. 1 písm. a) tr. zák. Pokud pak obžalovaní způsobem zjištěným nižšími soudy s návrhy a vzory též spekulovali, byly by naplněny i znaky trestného činu spekulace podle § 134a tr. zák., neboť jednočinný souběh trestného činu sabotáže podle § 85 odst. 1 písm. a) tr. zák. a trestného činu spekulace podle § 134a tr. zák. je (od 1. ledna 1957) možný. Pachatel, který úmyslně maří nebo ztěžuje provádění nebo plnění státního plánu rozvoje národního hospodářství v některém úseku, může tak činit jakýmkoliv způsobem (arg. slova § 85 odst. 1 v větě: „nebo se dopustí jiného jednání“), tedy zejména i jen v úmyslu způsobit škodu socialistickému hospodářství z hlediska státního plánu rozvoje národního hospodářství, aniž by tím nutně sledoval spekulaci s předměty potřeby získání neoprávněného prospěchu pro sebe nebo pro někoho jiného, tedy aniž by naplnil zároveň znaky trestného činu spekulace podle § 134a tr. zák. Při sabotáži spáchané jednáním naplňujícím však též znaky spekulace by nebyla vystižena nebezpečnost jednání pachatele pro společnost, kdyby byla podřaděna pouze pod ustanovení § 85 tr. zák. a ne též pod ustanovení § 134a tr. zák. stanovícího znaky trestného činu rovněž značné závažnosti. Závěr vyslovený v rozhodnutí uveřejněném pod č. 42/55 sb. rozh. tr., že ustanovení §§ 85 a 134 tr. zák. jsou k sobě v poměru subsidiarity a proto není možný jednočinný souběh trestných činů sabotáže a ohrožení zásobování,

měl své opodstatnění ve znění ustanovení §§ 85 a 134 tr. zák. před novelou, zejména pak hledíc k ustanovení § 85 odst. 3 písm. b) tr. zák., jež nebylo novelou převzato.

Souzená věc však nebyla náležitě došetřena z hlediska subjektivní stránky, a to již v řízení přípravném. Nebyli zejména vyslechnuti zástupci přejímajícího podniku Textilní tvorba, kteří se zúčastnili předávání podniků obžalovaných, o tom, zda obžalovaní – jak se hájili – předložili při jednání o převzetí svého závodu k přezkoumání veškeré vzory, návrhy, výkresy apod., jež byly v podniku obžalovaných v době jeho předání, popřípadě zda obžalovaní umožnili přezkoumání těchto věcí přejímajícím zástupcům národního podniku Textilní tvorba.

Bude proto třeba řízení doplnit a zjistit obsah jednání o předání závodu obžalovaných národnímu podniku Textilní tvorba, podmínky, za nichž se tak stalo nebo stát mělo, co všechno mělo být předáno, zda z předání bylo něco z výrobních prostředků nebo zásob výslovně vyňato, jakož i všechny další okolnosti významné pro posouzení úmyslu obžalovaných, a to též z hlediska pohnutky uvedené v § 85 odst. 1 tr. zák., tj., zda jednali z nepřátelství k lidově demokratickému řádu, přičemž nelze přehlížet dřívější příslušnost obžalovaných k třídě vykořisťovatelů a nepřátel dělnické třídy.

Teprve po došetření věci naznačeným směrem bude lze posoudit, zda jednání obžalovaných zakládá znaky trestného činu sabotáže podle § 85 odst. 1 písm. a) tr. zák. v souběhu s trestným činem spekulace podle § 134a tr. zák. Pokud jde o trestný čin spekulace, bude nutno zjistit jednak počáteční postoj obžalovaných při jednání o začlenění jejich podniku se zřetelem k zmíněným již vzorům a návrhům, jednak jejich jednání a postup při dalším nakládání s těmito věcmi, aby bylo lze posoudit, zda po celou dobu – pokud se vzory a návrhy spekulovali – jednali podle společného záměru, vzájemně se podporující tak, aby si svou činnost usnadnili, její provedení zabezpečili, zejména též před jejím vyzrazením, zda společně předstírali důležité okolnosti, aby si uchovali držbu předmětných návrhů a vzorů a disposici s nimi a zda vůbec jednali společně tak, že toto jednání nabylo povahy činnosti členů spolčení ve smyslu § 134a odst. 2 písm. a) tr. zák. a zda popř. jejich jednání nevykazuje i znaky jiné okolnosti zvláště přitěžující ve smyslu § 134a odst. 2 písm. c) tr. zák. (vzhledem k rozsahu činnosti, významu předmětu útoku, škodě atd.).